

Fokus; Näringslivsutveckling häst

Elisabeth Falkhaven
Hushållningssällskapet Halland, HästHalland
2009

Projekt inom;
Livskraftigt hästföretagande, Jordbruksverket

Kontaktuppgifter

Elisabeth Falkhaven

HästHalland

Hushållningssällskapet Halland,

L:a Böslid, Eldsberga

Tel 035 465 13

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Syfte, mål, målgrupp och måluppfyllelse	5
Bakgrund	5
Metod och arbetssätt	6
Förutsättningarna	7
Drivkrafterna	7
Efterfrågan	8
Statistik	8
Företagande inom området häst 2009 i Halland	9
Utrustning och foder	9
Tjänster och annan företagsverksamhet	9
Företagsverksamhet med häst	9
Upplevelsenäringen i länet	9
Dessa företag har jag inte med...	10
Stallplatser – uthyrning av tjänster	11
Jordbruket	11
Hallands län	12
Laholms kommun	13
Halmstads kommun	14
Hylte kommun	15
Falkenbergs kommun	16
Varbergs kommun	17
Kungsbacka kommun	18
Exempel på mycket framgångsrika företagare inom	19
Utmaningar, hinder och förslag på lösningar	20
Analys	21
Utvecklingsområden	21
Hot	22
Styrkor	23
Förslag på strategi med arbetsplan	23
Spridning av projektets resultat	26

Sammanfattning

Den utvecklingspotential som finns inom hästnäringen är viktig att ta vara på. För att nå framgång inom området har vi i och med detta arbete tagit fram en tydlig utvecklingsplan att arbeta efter, format en strategi för arbetet med att utveckla företagandet inom området häst.

Vi har arbetat fram strategin enligt nedanstående modell, där jag tidigt i processen tog hjälp av en forskare från Högskolan i Halmstad och en konsult inom området företags-, kommunikations- och organisationsutveckling. Utefter de fakta och den kunskap vi då hade att tillgå arbetade vi fram ett förslag på övergripande vision, långsiktiga mål och arbetssätt. Detta processade jag sedan tillsammans med Näringslivscheferna i kommunerna i Hallands län, Region Halland, LRF, andra aktörer inom företagsutvecklingsområdet och hästföretagare och tillsammans har vi format en tydlig strategi för hur vi utvecklar hästnäringen i Hallands län.

Den modell vi tillsammans kommit fram till ser ut som följer nedan:

Steg 1. Gör en ordentlig inventering av hur hästverksamheten ser ut i ditt län

För att: Veta var ni startar från för att ha mätbara mål att sträva mot

Steg 2. Kontakta näringslivskontoren, företagsutvecklare som agerar i länet och hästföretagarna och bjud in till samverkan

För att: Inte arbeta dubbelt, ta del av all deras kompetens inom området företagsutveckling, sträva åt samma håll

Steg 3. Arbeta tillsammans fram övergripande visioner, mål, (kopiera gärna nedanstående att ha som underlag för det arbetet) och medel för att företagsutveckla. Tänk Nytt!!!

För att: Utveckla!

Den övergripande vision vi vill arbeta efter är:

Företagande inom området häst är i stark tillväxt med ökat antal affärsmässiga företagare och utgör en synlig och naturlig del av näringslivsutvecklingen i Halland

De långsiktiga mål - 3-5 år – vi vill sträva mot är:

- Fler affärsmässiga företagare inom området häst i Halland
- Ökad försäljning av varor och tjänster från området företagande inom häst i Halland
- Det finns tillräcklig kompetens i de offentliga strukturerna för att hantera de särskilda förutsättningar som finns inom området
- Ha startat upp minst tre kommunala/lokala pilotprojekt inom området tillsammans med respektive näringslivskontor

Syfte, mål, målgrupp och måluppfyllelse

Syftet med projektet är att långsiktigt skapa förutsättningar för fler framgångsrika hästföretagare i länet samt skapa intresse för utveckling och förnyelse hos de halländska företagarna inom området.

Målet är att ta fram en arbetsplan – i samverkan med övriga aktörer inom företagsutveckling i länet – att arbeta vidare utefter med en tydlig strategisk inriktning för en näringslivsutveckling inom området häst i länet.

Målgruppen för slutprodukten är hästföretagare, verkande och blivande.

Måluppfyllelsen är detta resultat som du nu håller i din hand. En strategi för att utveckla hästföretagandet.

Bakgrund

HästHalland – ett regionalt initiativ för att stödja hållbar utveckling för hästnäringen – har funnits under fyra års tid 2005-2009. Plattformen för att utveckla företagandet kring och med häst - och samverka inom området - är formad. Nu finns en tydlig bas varifrån man kan fortsätta utvecklingsarbetet kring häst i Halland. I flera andra län är man i full färd med att bygga plattformen.

Hittills har vi arbetat brett med hela hästsektorn, även innefattande sport och fritid. Sport och fritid är en stor och viktig del av hästsektorn. Dessa områden förser företagen med arbete, skapar arbetstillfällen och är även plantskolor för nya företagare inom området. Den överblick över hela sektorn som detta arbete har gett oss gör att vi nu tryggt kan peka ut avgränsade områden som är viktiga att arbeta vidare inom. Detta gör att vi blir tydligare i vår kommunikation utåt, det blir lättare att förstå och ta till sig och vi ges möjlighet att renodla vårt arbete gentemot olika målgrupper under avgränsade tidsperioder vilket ger mer kraft i arbetet.

Nu är det dags att arbeta avgränsat och strategiskt kring ***Fokus: Näringslivsutveckling häst***.

Den utvecklingspotential som finns inom hästnäringen är viktig att ta vara på. För att nå framgång inom området har vi - i och med detta arbete - tagit fram en tydlig utvecklingsplan att arbeta efter, format en strategi för arbetet. Näringslivscheferna i kommunerna i Hallands län, Region Halland och LRF, andra aktörer inom företagsutvecklingsområdet och hästföretagare har tillsammans med HS Halland, HästHalland format en tydlig strategi för hur vi tror att vi kan utveckla hästnäringen i Hallands län.

HästHalland har tidigare bland annat arbetat med att – tillsammans med personer i Sverige som under ett antal år drivit olika projekt inom hästutvecklingsområdet – ta fram ett förslag på hur man kan utveckla hela hästsektorn i landet ”Regionala nav för utveckling av hästsektorn”, också detta med medel från Jordbruksverkets satsning på Livskraftigt hästföretagande.

En modell för kompetensutveckling av hästföretagaren har vi också tagit fram med medel från samma källa.

Mer som HästHalland har gjort finns i form av rapporter och utvärderingar på www.hasthalland.se - Redovisningar

Definition

I denna rapport definieras betydelsen av ordet hästnäring enligt följande; Hästdriven affärsutveckling, näringsverksamhet beroende av hästen.

Andra ord som används är ”hästsektorn” som innefattar all verksamhet med och kring häst, både näringsverksamhet och/eller privat verksamhet med häst.

Definition av ordet Strategi i detta dokument:

Hur skall vi utnyttja möjligheter, undvika hot och med hjälp av egna resurser (befintliga och utvecklade) nå målen.

Metod - Arbetsätt

Att ta fram en strategi för att utveckla hästnäringen i Halland har varit en intressant process. Med det arbete som genomförts i Halland under de år HästHalland har drivits som projekt av Hushållningssällskapet Halland, hade jag en bild av att det skulle vara enklare än vad det visade sig bli. Faktainhämtande och statistikforskning tar tid och det första vi blev klara över var att om vi skall utveckla något – och kunna veta att det är det vi gör – måste vi ha fakta och statistik att tillgå över hur det ser ut från start.

Fakta och statistik är hämtad från kommunernas Miljö och Hälsa kontor, från Näringslivskontoren, från Region Hallands statistiktjänst, från Länsstyrelsens befolkningsstatistik och från LRF:s Gröna näringar statistik, Gula sidorna, HästHallands nätverk.

Statistiskt säkra uppgifter inom området antal hästar och antal hästföretagare går inte att hitta eftersom SCB inte har i uppdrag att räkna företagare inom området häst. Som hästföretagare kan du hamna under ett antal av de SNI koder som finns och namnet häst behöver inte ens vara med. Exempel; Handel med partivaror kan betyda hästsportbutik.

Jag har gjort enligt följande för att ta fram underlag för antalet hästföretag: Som bas har jag använt källan hos Region Halland, Web Select, därefter kompletterat med de företagsunderlag som finns på Internet med Eniro, Gula sidorna. Till sist har jag kompletterat med de företagare som finns på HästHallands egen hemsida där många av företagarna som finns i Halland finns med. Jag beräknar att felprocenten trots detta är att ca 10% företag saknas.

Ganska tidigt i processen tog jag hjälp av två konsulter. En man från Högskolan i Halmstad med kunskaper och forskning inom området samverkan och strategi och en företags-, kommunikations- och organisationsutvecklare. Detta för att få fram ett förslag på en strategi som sedan skulle processas ute i länet.

Därefter har jag haft ett flertal möten med företagsutvecklare och landsbygdsutvecklare i länet, näringslivscheferna på respektive kommunkontor och Region Hallands tillväxtenhet för att diskutera och resonera kring hur vi utvecklar företagandet kring häst i länet.

Jag har också haft en hel del kontakter med företagare inom området häst i länet.

Till sist har jag vänt mig till vissa av de studier som är framtagna inom området med kopplingar till länet: Häst i Halland, Regionala nav för utveckling av hästsektorn, Framtidsspaning om hästsektorn, Hästen i Västmanland, Hästen i Skåne och Hästen i Jönköpings län.

Tidsdisposition

Arbete med att ta fram statistik har pågått under så gott som hela projektet. Förslag till hur strategin skulle kunna se ut lades fram i första upplaga i våras och under sommaren på personliga möten med alla näringslivschefer i länet. Detta för att diskutera förslaget, ta in deras tankar och processa in dem i strategin. Under tiden togs också kontakter i samma ärenden med LRF, hästföretagare och andra företagsutvecklare i länet och Region Hallands Tillväxtavdelning. Denna process och en hel del diskussioner och möten har sedan pågått under sommar och höst samtidigt med rapportskrivandet, faktasök och litteraturstudier.

Förutsättningarna

Hästarna skapar direkt drygt 10 000 heltidsjobb och indirekt ytterligare 18 000 i Sverige.¹

Sammanlagt omsätter näringen minst 20 miljarder om året och man räknar med att hästarna står för minst 10% av jordbrukets bidrag till BNP.²

Hästhållningen i Sverige ger en sammanlagd intäkt till lantbrukarna i Sverige på 1280 miljoner kronor. Det betyder att hästhållningen i Sverige idag är lantbrukets femte största näringskälla.³

Antalet hästgårdar är stadigt i ökande i Halland.⁴

Ingen ny räkning av antalet hästar i landet har genomförts från SCB sedan oktober 2004, några kommuner i länet har uppdaterat sin statistiskt angående antalet hästar men skall man läsa av andra tecken är det troligt att även antalet hästar i länet har ökat, inte enbart antalet hästgårdar.⁵

Drivkrafterna

Ökningen av antalet hästar har i Sverige skett av egen kraft. Det är egentligen enbart de allra senaste fem-sju åren som näringarna runt hästen har börjat få ta del av olika projektmedel och landsbygdsutvecklingsmedel i någon egentlig omfattning.

Drivkrafterna hos många människor att umgås med häst är alltså starka. Ett fåtal forskningsstudier inom ämnesområdet är genomförda, bland annat som del i Häst i Halland studien, 2005.⁶

---

¹ Johansson, D. et al, "Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Sverige", 2004

² Johansson, D. et al, "Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Sverige", 2004

³ "Hästturism i Sverige", 2004, LRF projekt.

⁴ Kommunikation Miljö o Hälsa kontoren i länet 2009, Varbergs kommuns hästinventering 2004-2006, Laholms kommuns hästinventering ,2008

⁵ Kommunikation Miljö o Hälsa kontoren i länet 2009, Varbergs kommuns hästinventering 2004-2006, Laholms kommuns hästinventering ,2008

⁶ Falkhaven, E. 2005, Häst i Halland

Efterfrågan

Demografiskt finns de ridintresserade i åldersgruppen 15 -24 och 35 - 44 och speciellt i familjer med mer än ett barn. Därav följer att intresset för ridsemester kan kopplas till livscykeln med i första hand familjer och i andra hand de som inte bildat familj. Från skotsk sida förväntar man sig de närmaste åren en tillväxt inom gruppen unga välutbildade som vill ha en kortsemester med ridning i någon form.⁷

Vi lägger alltmer pengar på mat till och omsorg om våra husdjur, detta visar en nyligen framtagna studie från Manimalis. Hästen hör i detta fall till husdjuren. Gekås avdelning för försäljning av utrustning till häst ökar stadigt sin omsättning. Veterinärerna ser en stigande efterfrågan på sina tjänster. Dessutom är detta ett område där det finns utrymme för mycket nya idéer och infallsvinklar. Spa för hästar är bara ett exempel som är på frammarsch i USA och England. De få väletablerade företag som driver turridding i Hallands län kan inte möta efterfrågan under högsäsong.⁸ Efterfrågan på hästgårdar kvarstår och antalet hästgårdar i länet ökar.

Däremot viker efterfrågan att gå på ridskolor något. Jag har inga indikationer på hur det är med försäljning av själva hästen, om det är svårt eller lätt att sälja häst idag.

Travsporten har en annan demografisk profil där det oftare är män i medelåldern – övre medelåldern som är utövaren av sporten tillsammans med hästen. Här ses en vikande marknad i form av färre som föder upp hästar och färre besökare på vardagstravets tävlingar. Detta har man mött med olika initiativ, tex, olika former av samägande av häst.

Statistik

Sammanställning av statistik över antalet hästar/invånare osv. i Hallands län

Kommun	Antal hästar Enligt SCB 2005	Antal invånare 2008	Företagare inom området häst 2008	Arbetsstillfällena inom hästnäringen i kommunen 2008
Laholm	1 700	23 260	48	170
Falkenberg	2500	40 450	55	250
Varberg	2250	56 670	63	225
Kungsbacka	2500	72 680	118	250
Hylte	300	10 270	11	30
Halmstad	2250	90 240	120	225
Halland	11500	293 570	415	1150

⁷ Continuum, 2005

⁸ Intervjuer med turistansvariga i länet 2009

Företagande inom området häst 2009 i Halland

Utrustning och foder

Företagare inom ovanstående område är i stort avhängigt av antalet häst som finns i länet. Vissa arbetar tydligt nischriktat och lockar då en hel del kunder från närliggande län. De riktigt stora djurfoderföretagen har de allra flesta kunderna spridda över hela landet, även internationellt. Ex. Lantmännen KRAFFT AB som finns i Falkenberg.

Tjänster och annan företagsverksamhet

Även dessa företag är beroende av antalet häst. De är dessutom beroende av ekonomin hos de som har hästarna. Tävlingsdet mycket krävs flera transportörer och det säljs fler hästtransporter. Dessutom växer området sjukgymnaster för häst och annan friskvård för häst.

Ex.; Djurtransportörer, Djurvård, Hovslagare, Komplementär vård, Sadelmakare, m.fl.

Företagsverksamhet med häst

Dessa företagare har företaget baserat på hästen som individ och är alltså förutom leverantörer av upplevelse eller tjänst också kunder hos de ovanstående företagarna. Kunderna till dessa företag i sin tur består av intresserade människor eller annan hästföretagare som köper deras tjänster.

Ridutbildning och uthyrning av häst	43 företag
Tävling med häst	197 företag
Uppfödning m.m.	115 företag

Ref. Gula sidorna, Internet och Kreditupplysningsföretaget UC

Uppfödning m.m. kan sälja både tjänster – i form av inackorderingsverksamhet av avelston och hingstens tjänster till stoägare – och varor i form av uppfödda föl.

Upplevelsenäringsen i länet

Hästen hör i stora delar till det som idag benämns upplevelsenäringsen. I jämförelse med flera andra näringar inom den kategorin är hästen dock relativt liten och har inte mätts som ensam källa dessa mätningar. Dock ser vi ett värde i att visa på den statistik som tagits fram på uppdrag av Region Halland då delar av den positiva utveckling som skett inom området upplevelsenäringsen även får tillskrivas utvecklingen kring hästen.

I de undersökningar Region Halland genomför mäter man omsättning och sysselsättning i företag som har koppling till upplevelsenäringsen och gör sedan antaganden om hur stor andel av omsättning och sysselsättning som kan härledas till upplevelsenäringsen. All nedanstående statistik hämtad ur ”Upplevelsenäringsen i Halland – Nuläge och utveckling”.

De turistrelaterade branscher som finns med är: Arrangemang & Aktiviteter, Boende & Konferens, Kapitalvaror, Livsmedel, Restaurang & Bar, Shopping, Transport (kopplat till näringens), Underhåll (kopplat till näringens).

Företag inom upplevelsenäringsen häst hamnar under Arrangemang & Aktiviteter, Boende & Konferens och delar av transport och underhåll.

Omsättningen av upplevelsenäringen i Hallands län har mellan år 2003 till 2008 ökat från 5 603 mkr – till 7 983 mkr.

Totalt antal företag inom upplevelse	2003 – 2903 företag	2008 – 3367 företag
--------------------------------------	---------------------	---------------------

Inom detta:

Arrangemang & Aktiviteter	2003 – 669 företag	2008 – 984 företag
Boende & Konferens	2003 – 109 företag	2008 – 127 företag

I ”Upplevelsenäringen i Halland – Nuläge och utveckling” finns alltså en hel del statistik kopplad till upplevelsenäringen i länet – som hästen är en del av - men ingen möjlighet att plocka ut hästverksamheten ur dessa siffror ännu.

Dessa företag har jag inte med...

Som tidigare poängterats saknas statistik inom många områden vad gäller hästnäringen och häst generellt. På grund av denna bristfälliga statistik är det inte helt enkelt att visa hela bilden av näringen som är kopplat till häst på något sätt och som alltså inte hade funnits om det inte hade funnits hästar. Jag har valt att göra vissa avgränsningar och vill därför också visa på de verksamheter jag valt att inte ta med i statistiken. Det är, som ni själva kan se här nedan, omfattande verksamheter som är tydligt kopplade till häst och som bedrivs i Halland.

Veterinärer 37 företag, alla veterinärer behandlar inte häst medan vissa djursjukhus ex. **Slöinge Djursjukhus** med filial på Halmstad travbana till stora delar behandlar häst.

Halmstadtravet – tävlingssidan med restaurangverksamhet, totalisatorhall, funktionärer, m.fl.

LinSon – datautrustning/spel till Halmstadtravet och andra travbanor i landet.

Utbildningar, ex **Plönningegymnasiet, Ridgymnasiet i Varberg (numera Ridgymnasiet Sverige)** som expanderar också på andra platser i landet.

Gekås hästavdelning med utrustning och kläder till ryttare som omsätter flera miljoner/år.

Källquists med kläder till ryttare.

A Betong i Varberg som gjuter och bygger stora stallkomplex och ridhus runtom i landet.

Hästtransportförsäljare. Försäljning av hästtransporter samt inredning och ombyggnad av hästbussar omsätter ca.500 miljoner kronor i Sverige. Ca 80 % av sålda hästtransporter är tillverkade i Sverige.⁹

I Halland finns ett par relativt stora försäljare av hästtransporter. Flera har också en mindre försäljning av hästtransporter hemma på gården som komplement till annan verksamhet.¹⁰

Transportörer, gödselomhändertagande ex. Kuskatorpet, byggare, byggvaror, Granngården.

---

⁹ Persson, P. 2005, sid. 44

¹⁰ Gula sidorna och Internet

Stallplatser – uthyrning av tjänster

Som stallplatsuthyrare är avtalen man sluter med sina kunder, hästägarna, är olika. Vissa hyr enbart boxplats, andra hyr boxplats, foder och viss skötsel, tillgång till ridhus o.s.v. Inom vissa regioner i länet upplever de som hyr ut boxplatser att upptagningsområdet är något överretablerat och man har sällan helt fullt i sina boxar. I andra delar av regionen upplevs det tvärtom som att det fortfarande finns en efterfrågan.

Vid intervjuer med företagare som erbjuder denna typ av tjänst blir det tydligt att ett stort problem är att det fortfarande finns stallplatser att hyra där innehavaren hyr ut svart, alltså inte lägger på någon moms och inte heller betalar skatt för inkomsten. Detta snedvrider självklart konkurrensen.¹¹

I denna rapport finns några stallplatsuthyrare med i statistiken. Det är enbart de som har stallplatsuthyrningen som huvudsaklig näring. De lantbrukare som hyr ut ett par stallplatser inom sin lantbruksnäring finns alltså inte med.

Jordbruket

Under posten djurfoder finns företag som säljer enbart kraftfoder. Grovfoderförsäljningen sker oftast av lantbrukaren direkt till kund. Dessa företag finns registrerade som lantbrukare och står inte heller med här.

Med 300 000 hästar i landet behövs närmare 300 000 ha mark för att försörja dem med bete och foder.¹² Omsätter man dessa siffror till Halland betyder det att de halländska hästarna betar av 4 500 ha hag- och ängsmark. Därutöver kommer den odlingsmark som tas i anspråk för hästar i Halland, ca 7 000 ha. Totalt ger detta ett nyttjande av ca 1 ha per häst alltså ca 11 500 ha i länet.¹³

Ett räkneexempel

Om man räknar med att Hallands hästar äter ca 5 kg hö om dagen (ponnys som äter mindre drar ner totalen) i de tio månader de står på stall betyder de att de behöver

$5 \text{ kg} * 300 \text{ dagar} * 11\,500 \text{ hästar} = 17\,250\,000 \text{ kg hö om året.}$

Om man räknar med att odlaren får ett pris på 1.50 öre per kg betyder det att i Halland får odlaren ca. 25.8 miljoner per år i inkomster för försäljning av hö.

Därutöver behövs halm/strö som också oftast försäljs av jordbrukaren direkt.

Kommentarer: Totalt har vi ca 415 företag runt hästen i Halland. Felprocenten beräknar jag är ca 10 % för få företag beroende på att det inte finns tillräckligt rättvisande statistik att hämta hos SCB och att SNI-koderna inte är självklara. Felprocenten kan vara ännu högre.

---

¹¹ Personliga intervjuer med stallplatsuthyrare 2005

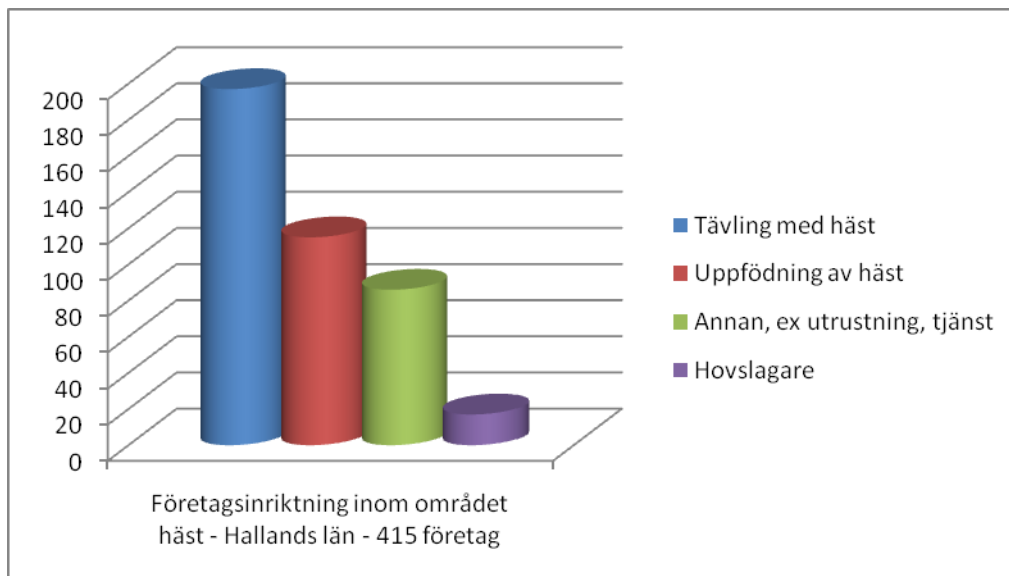
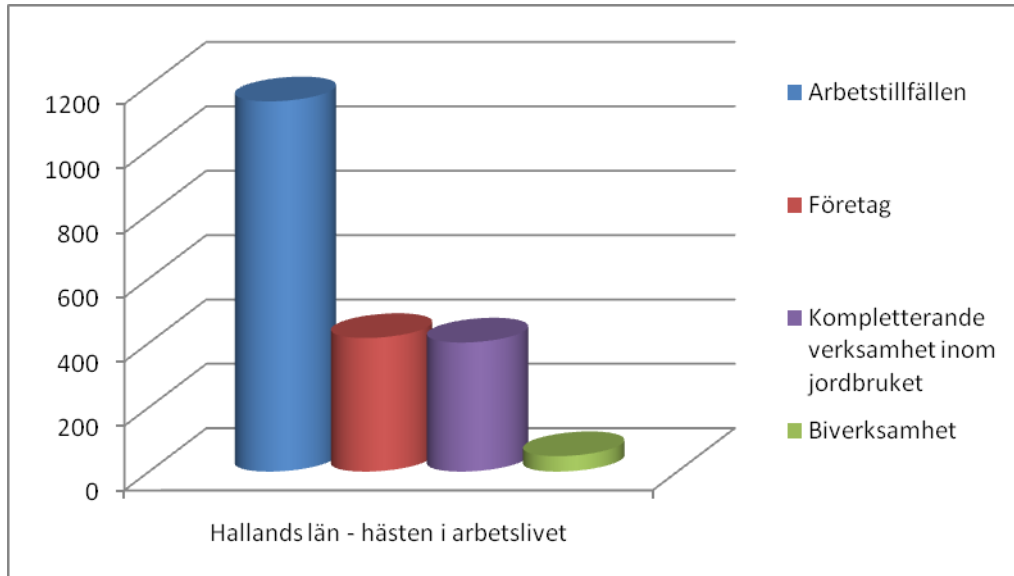
¹² Hästen i Sverige – betyder mer än du tror, 2004, Nationella stiftelsen för hästhållningens främjande

¹³ Falkhaven, E. "Häst i Halland" 2005

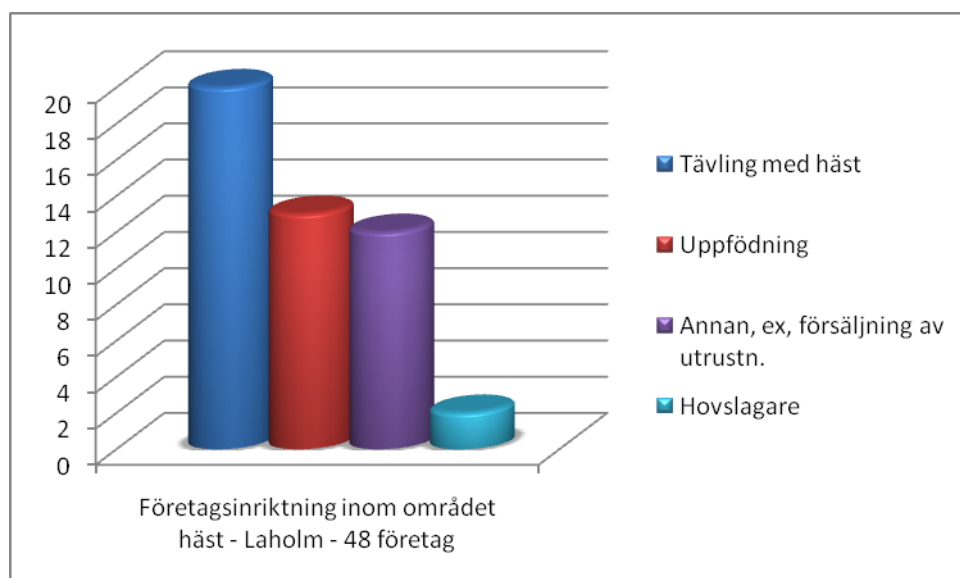
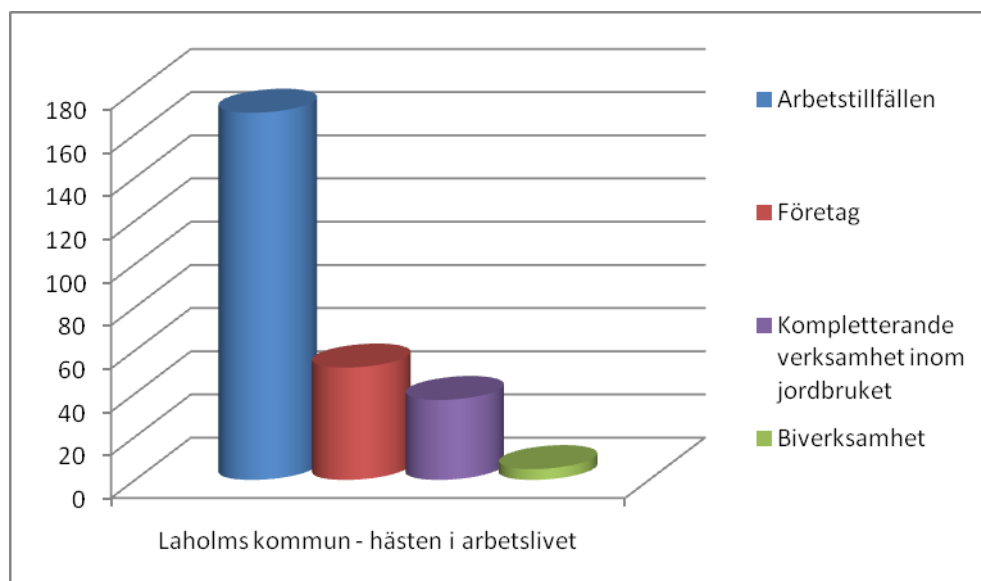
Statistik för Hallands län totalt och uppdelat kommunvis

Hallands län

11 500 hästar enligt SCB statistik 2005

Laholms kommun

Nedanstående är ur: De gröna näringarnas betydelse för Laholms kommun, LRF, 2008

1700 hästar enligt SCB statistik 2005

I kommunen bor 23 200 personer. Medelåldern är 43,1 år vilket är högre än riksgenomsnittet (41 år)

Ytan av Laholms kommun är 89 000 hektar

Åker 22 600 ha

Skog 39 700 ha

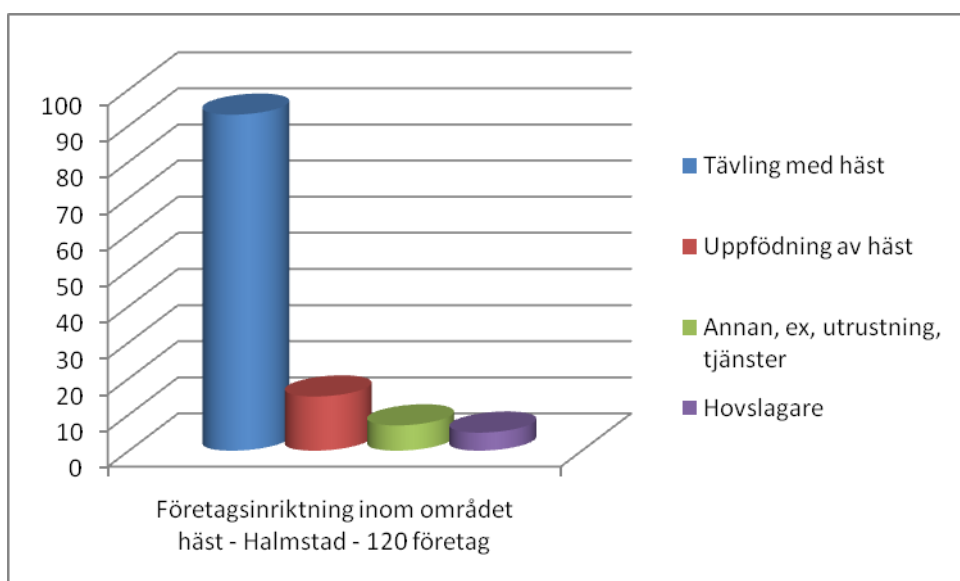
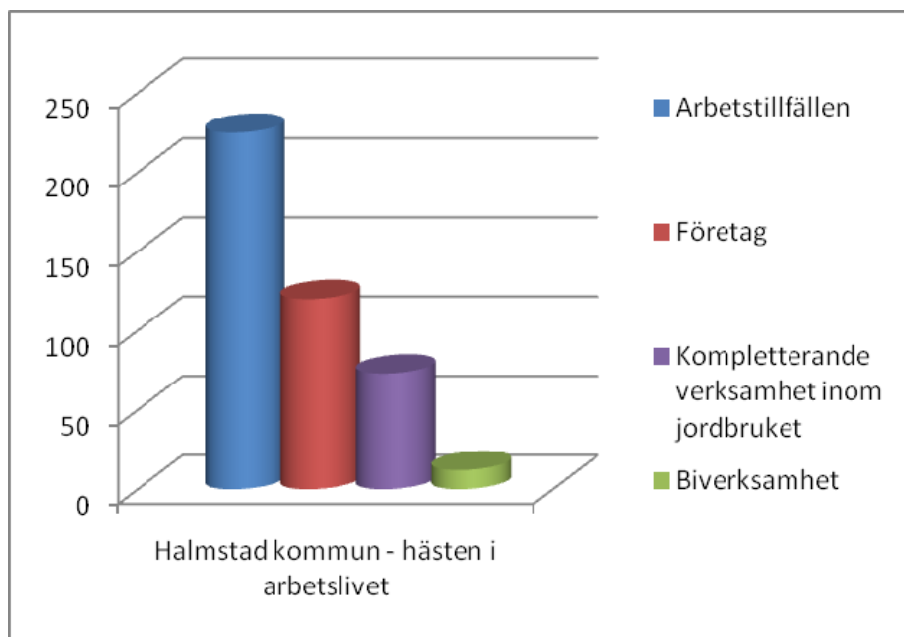
Betesmark 3 000 ha

Kompletterande driftsgrenar hos lantbrukaren: Hästar, avel, trav, stallplatsuthyrning

kommunen	länet	riket
10,50%	16.3 %	14.9 %

37

Halmstads kommun

Ur: De gröna näringarnas betydelse för Halmstads kommun, LRF, 2008
2250 hästar enligt SCB statistik 2005

I kommunen bor 89 700 personer. Medelåldern är 41,2 år, vilket är ungefär som riksnivån

Ytan av Halmstads kommun är 102 000 ha

Åker 22 000 ha

Skog 49 500 ha

Betesmark 2 300 ha

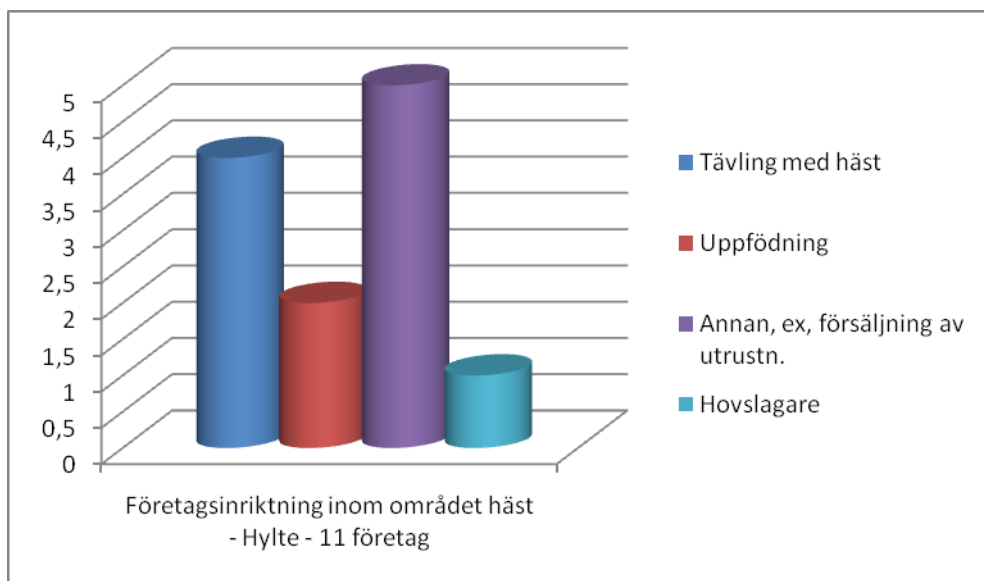
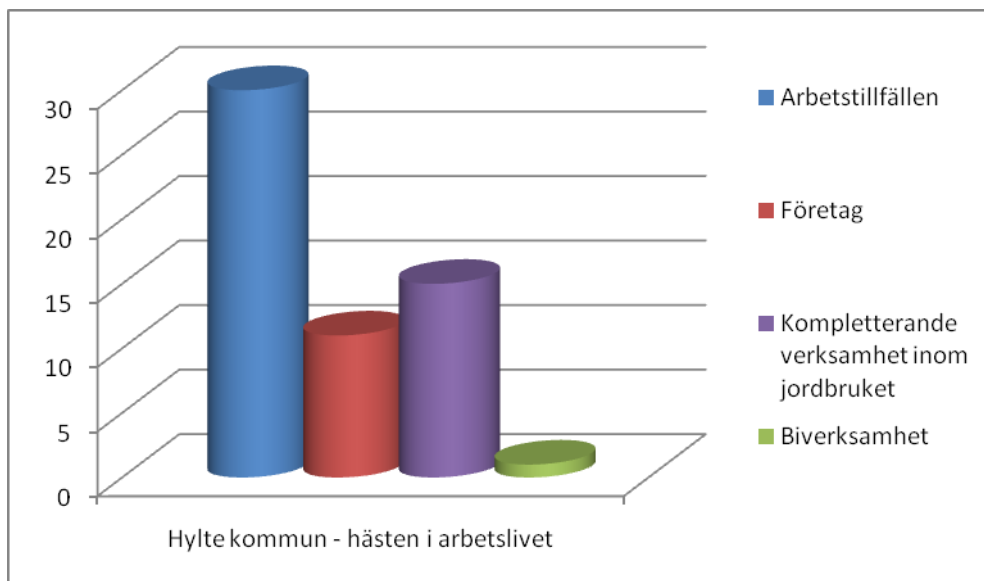
Kompletterande driftsgrenar hos lantbrukaren: Hästar, avel, trav, stallplatsuthyrning

kommunen	länet	riket
----------	-------	-------

17,20%	16,30%	14,90%
--------	--------	--------

73

Hylte kommun

Ur: De gröna näringarnas betydelse för Hylte kommun, LRF, 2008

I kommunen bor 10 300 personer. Medelåldern är 42 år.

300 hästar enligt SCB statistik 2005

Ytan av Hylte kommun är 95 000 hektar

Åker 2 874 ha

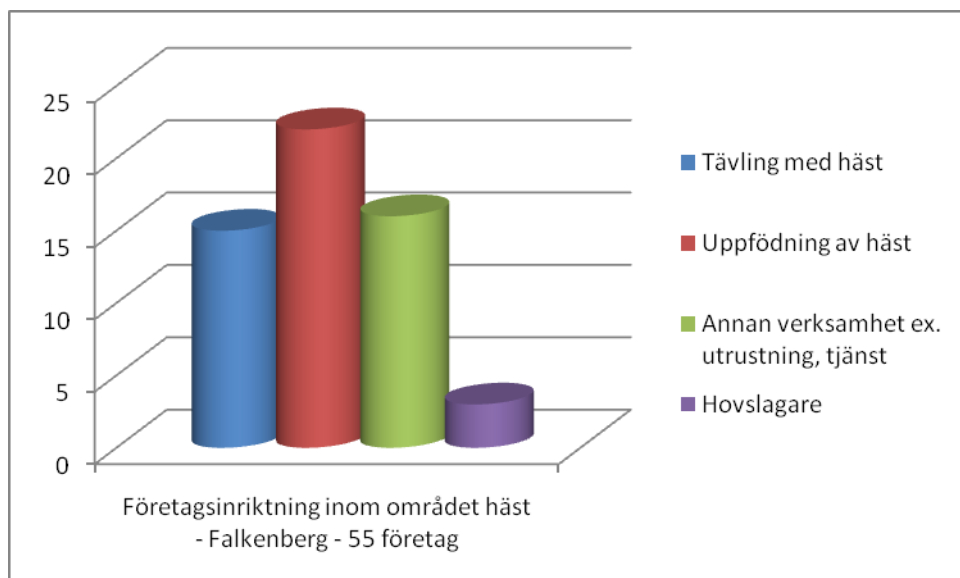
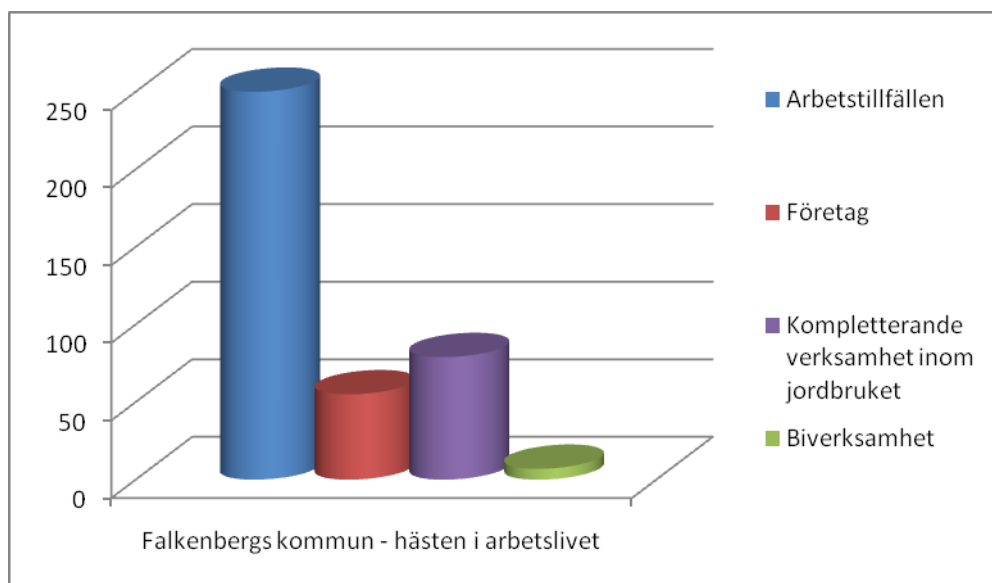
Skog 64 600 ha

Betesmark 1 308 ha

Kompletterande driftsgrenar hos lantbrukaren: Hästar, avel, trav stallplatsuthyrning

kommunen	länet	riket
7,40%	16,30%	14,90%

Falkenbergs kommun

Ur: De gröna näringarnas betydelse för Falkenbergs kommun, LRF, 2008

2500 hästar enligt SCB statistik

I kommunen bor 40 200 personer. Medelåldern är 42, 4 år.

Ytan av Falkenbergs kommun är 112 000 hektar

Åker 27 500 ha

Skog 56 000 ha

Betesmark 3 900 ha

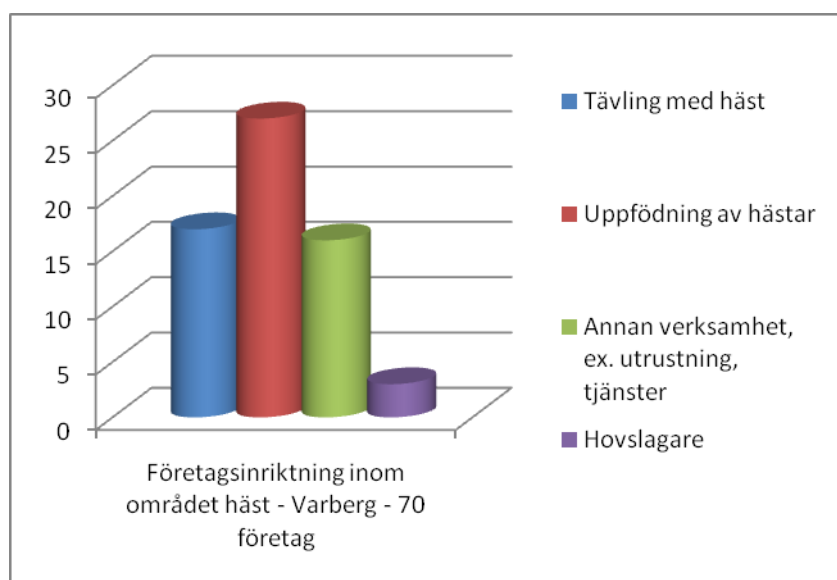
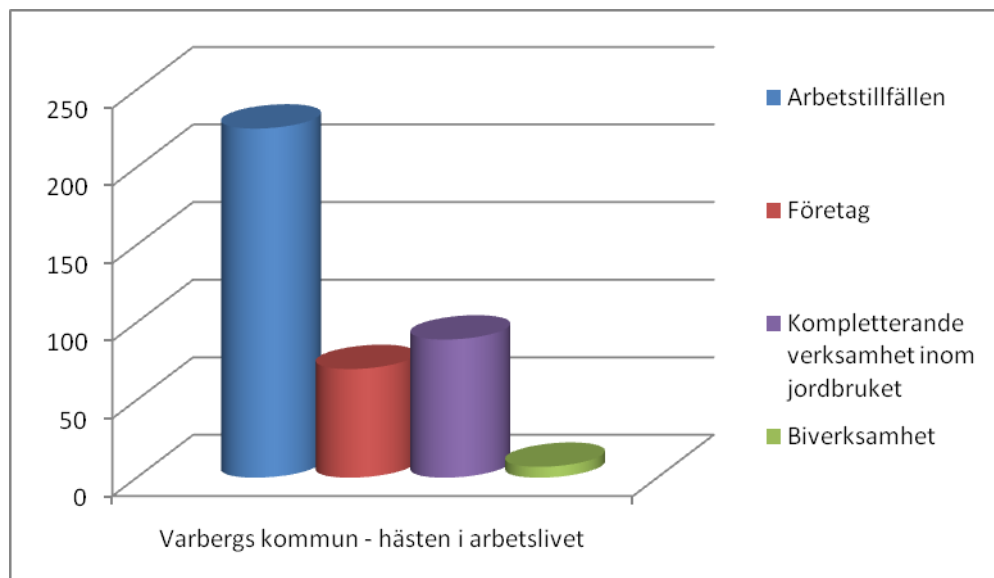
Kompletterande driftsgrenar hos lantbrukaren Hästar avel, trav stallplatsuthyrning

Kommunen	länet	riket
12,80%	16,30%	14,90%

79

Varbergs kommun

Nedanstående är ur: De gröna näringarnas betydelse för Varbergs kommun, LRF, 2008
2250 hästar enligt SCB statistik

I kommunen bor 56 100 personer. Medelåldern är 41,9 år

Ytan av Varbergs kommun är 87 000 hektar

Åker 25 300 ha

Skog 35 900 ha

Betesmark 4 700 ha

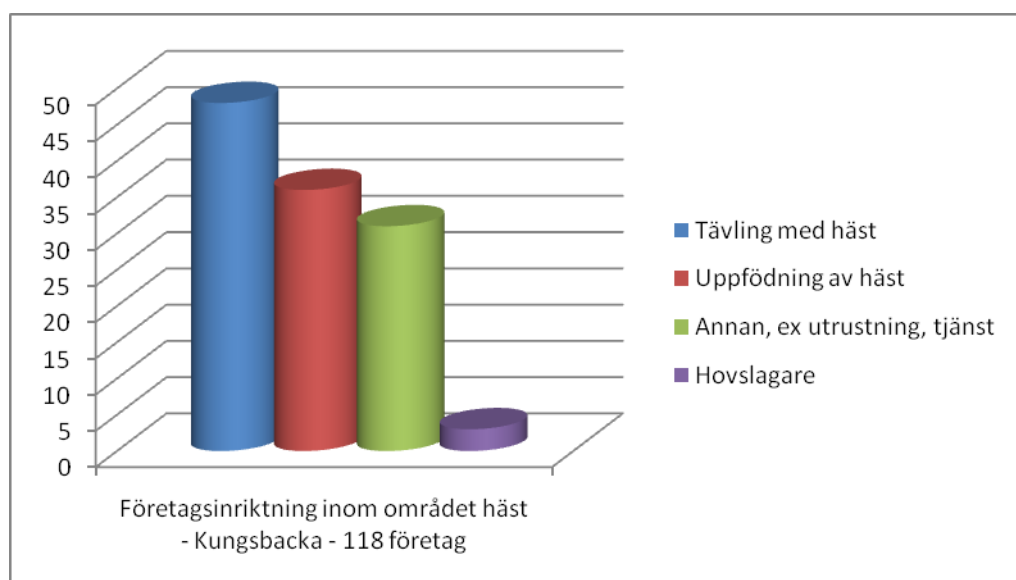
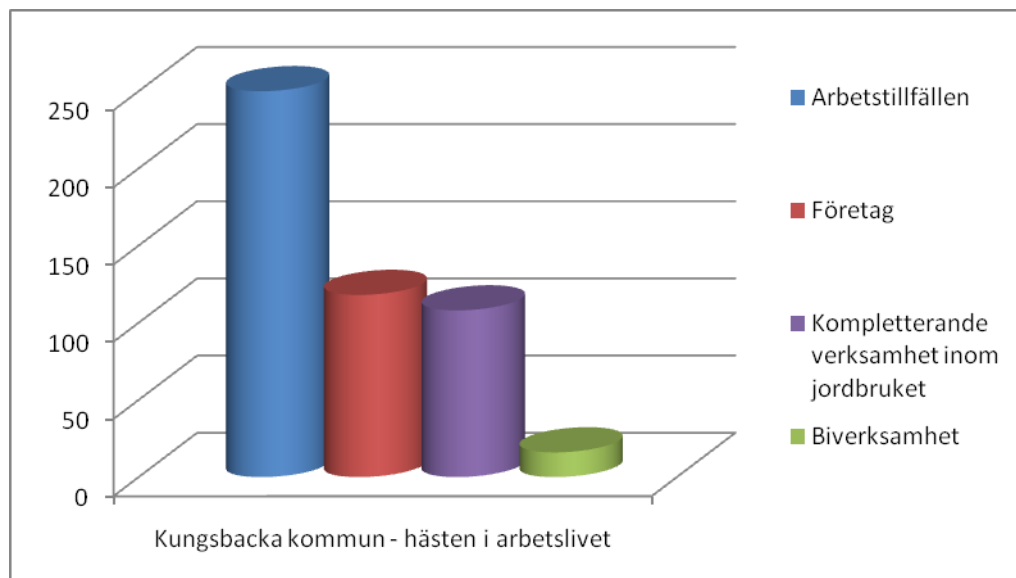
Kompletterande driftsgrenar hos lantbrukaren: Hästar avel, trav stallplatsuthyrning

Varberg	Hela länet	Hela riket
---------	------------	------------

18,50%	16.3 %	14.9 %
--------	--------	--------

89

Kungsbacka kommun

Nedanstående är ur: De gröna näringarnas betydelse för Kungsbacka kommun, LRF, 2008

2500 hästar enligt SCB statistik

I kommunen bor 71 900 personer. Medelåldern är 39,3 år.

Ytan av Kungsbacka kommun är 61 000 hektar,

Åker 10 900 ha

Skog 21 100 ha

Betesmark 1 700 ha

Kompletterande driftsgrenar hos lantbrukaren: Hästar avel, trav stallplatsuthyrning

Kommunen	Hela länet	Hela riket
28,50%	16,30%	14,90%

108

Exempel på mycket framgångsrika företag/företagare inom området häst i Halland som exporterar varor/tjänster

Mountainhorse	Outfit	Kungsbacka
Lantmännen KRAFFT AB	Foder	Falkenberg
Djursjukhuset i Slöinge	Tjänster vet	Falkenberg
Travtränare Kari Lähdekorpi	Tränare travsport	Halmstad
Fibergi	Foder	Halmstad
Halmstadtravet	Travsport	Halmstad
Emin	Tillskott	Laholm
Eclipse Biofarmab	Tillskott	Laholm
Svante Johansson	Tränare hoppning	Varberg
Two W box	Inred. Uteboxar mm	Varberg
Hunnestads svets o konstruktion	Stallinredning	Varberg
a-staketet Equisafe	stängsel	Halmstad
Hippoboxen	Stallinredningar	Halmstad
Infomatic	Stallinredningar	Halmstad
Getinge snickeri	Stallinred	Halmstad
Expåra	Ridanläggningar	Laholm
Tmac Säkerhetsprodukter	Stallinred. O tillbehör	Hylte
LBF stängsel	stängsel	Falkenberg
LinSon	Datutrustning/spel	Halmstad

Utmaningar, hinder och förslag på lösningar

Det behövs mer underlag, mer forskning kring hur hästnäringen bör arbeta strategiskt för att utvecklas i en bestämd riktning. Vi kan alltså inte måla en absolut bild av eventuella hinder som behöver åtgärdas. Det underlag som finns pekar dock på vissa tydliga områden där åtgärder skulle göra stor nytta i form av ökad tillväxt om de kunde sättas in. Här nedan nämner jag några:

Statistik

Som lyfts flera gånger i denna rapport är avsaknaden av statistik ett frustrerande faktum att förhålla sig till när man skall beskriva hästnäringen från någon punkt. Jag har inga förslag på hur man löser denna fråga men man skulle kunna bestämma sig för ett tydligt sätt att göra det på och sedan följa det. Det blir på så vis åtminstone mätbart även om det inte blir heltäckande för branschen. Det kommer vi att göra i Halland, men det är något som borde göras på ett nationellt plan så att man inte jämför päron med äpplen framöver.

Infrastruktur

Hästen finns i samhället men för det mesta finns den inte med i samhällsplaneringen vilket gör att vägar att rida och köra på blir allt färre ju mer samhällena växer. In med hästen i samhällsplaneringen och låt den få berättigad plats även i samhället. Hästen finns där människorna finns.

Näringslivet i kommunerna stimuleras genom olika åtgärder. För att få företag att flytta till sin kommun köper kommunerna ofta in mark för att erbjuda företag fungerande infrastruktur där. De företagare som arbetar inom de s.k gröna näringarna - där hästföretagarna ingår – har andra behov. Exempelvis bete till sina hästar och möjligheter till ridvägar. Både kommuner och organisationer som berörs kan här hjälpa till med markavtal mellan markägare och företagare eftersom det ofta rör sig om många markägare även för en kortare sträckning.

Lagar, regler och förordningar

Småföretagare i stort har för många lagar, regler och förordningar att förhålla sig till idag. Hästföretagare är oftast småföretagare som driver blandad verksamhet och djurhållning så regler, lagar och förordningar är ännu fler hos dessa företagare än de allra flesta andra småföretagare. För en travhästföretagare finns det enligt STC, 2007, Regelverk för travhästföretag, 9 lagar, 12 förordningar och minst 29 föreskrifter som reglerar verksamheten. Det blir svårt för alla parter att göra rätt. Både de som sköter tillsynen och de som skall driva företaget. Det måste vara möjligt att förenkla regler och samordna tillsyn i betydligt större utsträckning än vad som görs idag.

Någon som driver frågorna kring häst och som har mandat att göra det!

För att en förändring skall ske vad gäller ovanstående måste någon driva frågorna. I avsaknad av ETT nationellt samverkansorgan är ovanstående typiska frågor som hamnar mellan stolarna. Menar man allvar med att utveckla hästnäringen måste man inom näringen samverka både på regional och nationell nivå. Någon måste ha mandat att driva de frågor som behöver drivas. Det är inget någon specifik organisation kan ikläda sig rollen på egen hand. Här krävs demokrati och

dialog och så ett beslut – Vem/Vad skall driva hästnäringens viktiga frågor regionalt och nationellt? För att en utveckling skall kunna ske behövs också en tydlig riktning stakas ut. Här är det allra viktigast att utforma en lösning utefter behov och funktion!

Hästföretagaren behöver proffsa till sig!

För hästföretagaren själv gäller det att bli betydligt mer professionell som företagare. Ofta besitter de stora kunskaper inom området häst, men kanske inte lika stora kunskaper vad gäller att driva företag. Här kommer grundläggande kompetensutvecklingar inom ekonomi, marknadsföring, bokföring osv väl till pass.

Dialog om attityd!

Enligt ett flertal företagare och blivande företagare – möts de av skepsis redan i dörren till dessa utbildningar varför steget över tröskeln inte tas. Hästföretagare eller önskan om att bli hästföretagare tas ofta inte på allvar, varken hos arbetsförmedling eller hos myndigheter. Det behövs en dialog om attityder kring hästföretagandet, både hos hästföretagaren själv, i övriga instanser och i samhället i stort.

Analys

Utefter tidigare projekt jag gjort och medverkat i, kompetensutvecklande insatser riktade mot hästföretagare, politiker och tjänstemän som genomförts och olika rapporter och studier som nämnts har jag gjort denna övergripande punktvisa analys. Den pekar på de saker som är viktiga för hästnäringen att ta tag i och arbeta strategiskt – tillsammans - med inför framtiden när man vill utveckla hästnäringen.

Utvecklingsområden

- **En nationell part med mandat att driva de frågor som behöver drivas för utveckling av hästnäringen**

Detta behövs utvecklas för att

- bli tydliga
- tillsammans staka ut en riktning för utveckling av hästsektorn
- ha mandat att driva frågor som ofta faller mellan olika stolar.
- **Påfyllnad av kompetens inom: häst, samhällets strukturer, ekonomi, företagande, marknadsföring, samverkan**
- **Höja medvetenheten om kvalitetssäkring och krav från omvärlden om ex. ekologiskt hållbara hästföretag inom upplevelsenäringen –**

De två ovanstående utvecklingsområdena behöver vi arbeta med för att

- hästföretagaren skall bli mer professionell
- samhällets strukturer skall ta hästföretagandet på allvar
- **Påfyllnad av kompetens hos det offentliga om möjligheter och behov från företagandet**
- **Regelförenkling för småföretag**

De två ovanstående punkterna behöver arbetas med så att

- tillväxthämmande faktorer i systemen åtgärdas
- de olika stödstrukturerna som finns för företagande kan bidra med den hjälp hästföretagaren är i behov av
- **Långsiktigt hållbara hästföretag - ekonomiskt och ekologiskt**
- **Hästuppfödning på nya villkor – hästens och marknadens**

Hot

Om vi inte tar tag i de utvecklingsmöjligheter vi har att tackla ovan blir de istället till hot för näringen. Får man inte till en väl fungerande samverkan mellan aktörerna som finns inom hästnäringen finns ingen som har mandat att driva frågorna och hästnäringen kommer att segla runt i ett hav av möjligheter utan att veta i vilken riktning man skall styra skeppet.

De frågor som idag inte hanteras - förutom i samverkansstrukturer som ex. HästHalland, kommer fortsatt att falla mellan stolarna då ingen driver de övergripande frågorna och detta kommer att hindra och försvåra utvecklingen. Andra intressen som är samordnade och tydligt driver sina frågor - vad gäller konkurrensen om mark, okunskapen om häst och annat - får då ett övertag.

De saker som kan komma att bli hot mot en positiv utveckling för hästnäringen är:

- Icke samverkan mellan de aktörer som finns inom häst
- Infrastrukturen i samhället – ingen driver frågan om hästen in i samhällsplaneringen.
- Okunskap och trist attityd - negativ särbehandling
- Icke professionella hästföretagare – Branschen blir ifrågasatt och negativt särbehandlad
- Allemansrätten? – Sköter man inte detta kan hästen bli undantagen i Allemansrätten
- Konkurrensen om marken – Ökar
- Okunskap om häst – dålig djurhållning, branschen blir ifrågasatt och uthängd

- Alltför många lagar, regler och förordningar som petar i detaljer att förhålla sig till som företagare – oron över att aldrig kunna göra rätt får många att överge branschen eller aldrig gå in i den.

Styrkor

Hästen och hästnäringen bär på många styrkor och många, många undersökningar har visat på detta. Dessa styrkor är generella för vad hästen bidrar med och inte rasinriktat eller intresseinriktat. Det är dessa styrkor vi kan samlas runt och samverka kring för att arbeta med de övergripande frågor och utmaningar vi står inför som nämnts ovan. Och fortfarande ha kvar den fantastiska diversifieringen som gör hästnäringen till det bubblande hav av möjligheter som finns inom näringen.

- Hästen bidrar till biologisk mångfald och är kulturbärare
- Hästen används inom habilitering och rehabilitering
- Hästägande tillsammans inom någon sport/avelsgren som teambuilding på företag
- Svenska internationella framgångar inom flera olika inriktningar
- Hästen är friskvård för utövarna av hästverksamhet
- Hästen ger dig utbildning i ledarskap
- Mycket starka drivkrafter hos personer med relation till hästar
- Många har ett mycket stort hästkunnande
- Det finns ett antal mycket framgångsrika företagare inom olika inriktningar
- Stor bredd - många verksamhetsinriktningar
- Många hästar i förhållande till människor
- Inflyttning från andra län och länder till tomma gårdar
- Upprätthållande av samhällsstrukturer på landsbygden då folk flyttar ut eller väljer att bo kvar på grund av att de vill ha häst

Förslag på strategi med arbetsplan

Med den kunskap om området, inhämtning av fakta och statistik och med erfarenheter ur detta projekt kommer nedanstående förslag på hur man kan utveckla hästnäringen i kommunen/länet. I arbetet med detta måste man samtidigt jobba på att undanröja de hinder som finns för utveckling av verksamheten enligt ovan.

Steg 1. Gör en ordentlig inventering av hur hästverksamheten ser ut i ditt län

För att: Veta var ni startar från för att ha mätbara mål att sträva mot

Steg 2. Kontakta näringslivskontoren, företagsutvecklare som agerar i länet och hästföretagarna och bjud in till samverkan

För att: Inte arbeta dubbelt, ta del av all deras kompetens inom området företagsutveckling, sträva åt samma håll

Steg 3. Arbeta tillsammans fram övergripande visioner, mål, (kopiera gärna nedanstående att ha som diskussionsunderlag) och medel för att företagsutveckla. Tänk Nytt!!!

För att: Utveckla!

Övergripande vision för arbetet med att utveckla hästnäringen

Företagande inom området häst är i stark tillväxt med ökat antal affärsmässiga företagare och utgör en synlig och naturlig del av näringslivsutvecklingen i Halland

Långsiktiga mål, 3-5 år

1. Fler affärsmässiga företagare inom området häst i Halland

Strategi för att nå långsiktigt mål 1

Situationsanpassad företagsutveckling av företagare inom området häst

Aktiviteter

Uppsökande verksamhet hos företagarna av företagsutvecklare med branschkompetens

Identifiera goda exempel, målgruppsanpassa info och skapa innovativa mötesplatser

Kunskapande aktiviteter av och med företagare inom området häst

Uppsökande verksamhet hos företagarna, alla som är intresserade.

Situationsanpassad företagsutveckling som bestäms tillsammans med företagarna

Större seminarium årligen där vi bjuder in designers, företagsutvecklare, produktmakare osv för att skapa och tänka nytt kring företag inom området häst.

Kompetensutveckling årligen inom ekonomi och driva hästföretag för etablerade och nystartade företagare

Starta nytt hästföretag? seminarium med företagsutveckling årligen för intresserade

Driva nätverk för länets hästföretagare med minst tre träffar årligen

Uppdatera och strukturera portalen www.hasthalland.se för bästa funktion som sammanhållande länk för företagarna inom området häst i länet.

Samverka med företagsutvecklare och andra projekt i länet

2. Ökad försäljning av varor och tjänster från området företagande inom häst i Halland

Strategi för att nå långsiktigt mål 2

Utveckla företagarna i hur man gör affärer och vad kunderna vill ha

Aktiviteter

Utveckla lokal kompetens för global export

Företagsutveckling av företagarna inom internationell marknadsföring och hur man gör affärer internationellt

Identifiera goda exempel, målgruppsanpassa info och skapa innovativa mötesplatser

3. Det finns tillräcklig kompetens i de offentliga strukturerna för att hantera de särskilda förutsättningar som finns inom området

Strategi för att nå långsiktigt mål 3

Öka kunskapen om de nuvarande förutsättningarna för hästnäringen hos de politiker och tjänstemän inom offentligheten som kommer i kontakt med frågorna

Aktiviteter

Kartläggning av befintlig kompetens inom området genomförs tillsammans med kommunerna

En kommunikationsplan arbetas fram tillsammans med kommunerna i länet

Utvecklingsinsatser sker utefter de behov som tagits fram tillsammans med kommunerna och på det sätt som beslutats tillsammans med kommunerna.

Informationskampanj om hinder och framgångsfaktorer för tillväxt; Skriftlig, elektronisk och aktuell media

4. Starta upp minst tre kommunala/lokala pilotprojekt inom området tillsammans med näringslivskontoren

Strategi för att nå långsiktigt mål 4

Samverka med respektive kommuns näringslivskontor i planering och upplägg av lokala projekt som kommunerna och företagarna inom kommunerna ser som viktiga för att driva näringslivsutvecklingen inom området framåt i kommunerna.

Aktiviteter

Kommunbesök, medverkan i de aktiviteter vi kommer överens om, stöd vid behov

Spridning av projektets resultat

I och med att projektet har genomförts i samverkan med de allra flesta övriga aktörer inom området för företagsutveckling har det kommit oss alla till del i processen. Utöver det kommer alla som funnits med i processen att få tillsänt sig en kopia av denna rapport. Den kommer också att läggas ut på HästHallands portal www.hasthalland.se när projektet är klart och rapporten är mottagen av Jordbruksverket.

Fortsatt kommer vi förhoppningsvis också att arbeta utefter den framtagna strategin i Halland under den kommande treårsperioden. Det betyder att projektets resultat inte enbart kommer att spridas utan dessutom användas framöver.